

at han under anden Behandling havde talt om Uvisseligheden af, at det i Loven selv blev udtalt, hvad der skulde komme ind under den; men jeg har her hans Uttringer for mig, hvoraf jeg seer, at han, da Talen var om dette andet Gods, udtrykkelig har sagt, at da der virkelig hos Enkelte kunde opvækkes en Formening om, at de kunde paastaae sig behandlede efter den foreliggende Lov, saa var det vistnok uvisseligt, at det Rette og Sande, saaledes som det her foreligger, skart optoges i Loven. Det var disse Uttringer, jeg sigtede til, at han har sagt, at da de muligvis kunde komme i den Tro, at de kunde komme ind under Loven, saa var det uvisseligt, at det udtaltes, at de ikke kunde det. Jeg anvendte nu, hvad han der sagde, om en anden Deel af Fæstegods, idet jeg troede, det var en saa almindelig Grund, at det ikke alene maatte gjælde om de 10 Gaarde og Huse, men at det ogsaa maatte gjælde om Lillevangs-Lodderne og deres Brugere. Efter den Oplysning, som den ærede Minister gav, hvorefter ikke nogen af disse Lodder skulde være bebyggede, maa jeg antage, at jeg feiler; men jeg maa dog ved Siden deraf fremdeles paastaae, at det er mig sagt, at een af de paagjældende Lodder er bebygget, og, er det nu Tilfældet, kommer den jo, som sagt, ind under Loven, men er det ikke Tilfældet, har jeg været urigtig underrettet. Med Hensyn til at det skulde være en Incurie, at Udtrykket Forbegods var blevet brugt istedetfor Bøndergods i § 1, da skal jeg blot gjøre opmærksom paa, at Rettelserne ikke er kommen fra selve Regjeringen eller fra vedkommende Minister, men er skeet ved et directe Forslag af Udvalget, saa at man idetmindste ikke ser i dette Dieblif har kunnet vide, at det var en Incurie. At den paagjældende Enke, som jeg nævnte, tillige, ligesom ogsaa de Andre, eier andre Eiendomme ved Siden deraf, har jeg intet Dieblif nægtet; det Exempel, som jeg anførte med Hensyn til den strenge Behandling, som var vist imod hende, er fuldkommen rigtigt. Der er forlangt, istedetfor 1 Lønde Rug, 1 Lønde Byg og 1 Akk. pr. Td. Hartkorn, at hun, naar hun giftede sig, skulde, saa længe hun levede, erlægge 24

levende Mand svare 36 Tdr. Byg. Hun bød 18 Tdr. Byg, for at faae Lov til at gifte sig; men det kunde ikke tillades hende for denne Pris, og derfor lod hun være at gifte sig. Med Hensyn til Hovedspørgsmaalet skal jeg tillade mig at bemærke, at her jo slet ikke, og heller ikke fra min Side, er talt om nogen juridisk Ret for de Paagjældende; thi var der nogen juridisk Ret, saa var der ingen Grund til at stille mit Forslag, da det saa vilde komme ind under Loven, uden at det behøvedes at siges. Men, netop idet jeg stiller mit Forslag, indrømmer jeg jo, at det er tvivlsomt, om de have nogen juridisk Ret til at komme ind under Loven. Jeg mener, at den lovgivende Magt, især med Hensyn til dette Gods, har stærk Opfordring til ogsaa at tage Hensyn til andre Betragtninger end den juridiske Ret, naar den udgiver en saadan Lov. Naar det er vist, at disse Lodder ere Dele af en nedlagt Bøndeby, saa er det jo dog ogsaa vist, at de tidligere have været komplet Bøndergods, ogsaa i juridisk Henseende, og at de siden paa en eller anden Maade, som jeg ikke kjender, ere komne til at gaae over fra den bestemte Natur af juridisk Fæstegods til ikke at være det; det tidligere Forhold kan nu ikke ændres; men det har nu været Noget, jeg meente, man ved den lovgivende Magt igjen kunde forandre, og indrømmes det, at det tidligere, i juridisk Forstand, har været Fæstegods, saa synes jeg ogsaa, det bør komme ind under Loven, om det end i den mellemliggende Tid noget havde forandret Natur, maaskee uden Berettigelse; thi det er ikke oplyst, om det har været med Berettigelse. Det er denne Betragtning, som har ledet mig til at troe, at det ærede Thing vilde gaae ind paa mit Forslag, at det noget vilde see bort fra det Juridiske og tage de andre foreliggende Omstændigheder med i Betragtning, for deraf at lade sig bevæge til at stemme for det, saa at de Vedkommende siden ikke havde nødig at gjøre en Ret gjældende for Domstolene, hvilket de maaskee selv finde, at de ikke bør udsætte sig for, idet de maae kunne forudsee, især efter de Uttringer, der ere fremkomne her idag, saavel fra den ærede Cultusminister som fra den ærede Ordfører, at det ikke vilde føre til det tilsigtede Maal. Jeg